

POUŠTĚ

ROZSÁHLÉ PÍSEČNÉ OBLASTI

Tato drsná, nehostinná krajina se může zdát téměř neobyvatelná. Ale pozor, opak je pravdou! Pouště po celém světě bují životem. Místní podmínky však zvládnou jen ti největší fištróni, kteří jsou vybaveni těmi nejlepšími zbraněmi. Nic ale není věčné, naše planeta se mění a ušetřeny nejsou ani místní rostliny a zvířata. Zmenšující se zásoby vody, stoupající teplota a ničení unikátních podmínek k životu situaci jen a jen zhoršuje. Jaké problémy pouště sužují?

POUŠŤ, TO JE
NÁŠ DOMOV. NIC
PRO BÁBOVKY.

PÍSKOVIŠTĚ SVĚTA

Poušť, to není jenom Sahara. Pouště najdete i v Asii, Jižní Americe, Austrálii, a dokonce i v Evropě. Každá poušť je výjimečná – nejen tím, jak se v nich místňáci přizpůsobili drsnému životu, ale také tím, jak zvláštní a úžasná zvířata a rostliny v nich najdete. Jenže jak člověk přebírá vládu nad Zemí, obrovským způsobem ovlivňuje ráz různých zemských biotů. Nyní pouště pokrývají čtvrtinu souši na naší planetě, ale může se stát, že se ještě více rozšíří. ◀

VYHLÍDKY DO BUDOUCNA

I za normálních podmínek by vám v pouštích bylo ukrutně horko. Jak je otepluje naše planeta, zvyšuje se i teplota v pouštích. A to už je panečku pořádná výheň. A co hůř, zmenšují se i zásoby vody. A ta je v pouštích už teď velmi vzácná. Vyšší teploty také mohou znamenat vyšší riziko požárů. Vše jde ruku v ruce – křehký pouštní ekosystém, ve kterém je vše propojeno, se lehce naruší. ▶

VYDRŽÍM HODNĚ,
ALE TAKOVÉ VEDRO
JE STRAŠLIVÉ!

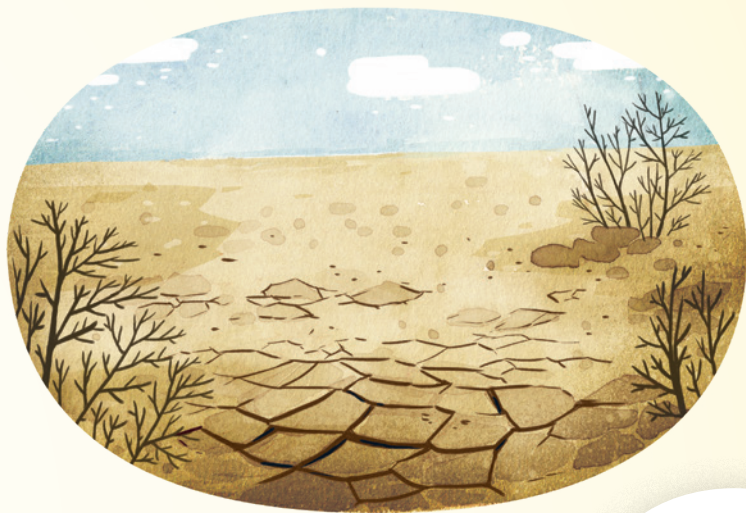
SNAD SI MĚ
NEVŠÍMNOU.

Střet obyvatel

ROZŠIŘOVÁNÍ POUŠTÍ

Jedním z velkých problémů dneška je rozšiřování pouští neboli **desertifikace**. Z půdy, ve které dříve rostly rostliny, která poskytovala život rozmanitým živočichům, se stane vyprahlá poušť. Děje se to proto, že lidé půdu špatně obdělávají, nechají na ní nadměrně pást živočichy a také ve velké míře kácí stromy a dřeviny. Trpí i tradiční kočovné národy, které pouštěmi putují, aby našly vodu a potravu pro sebe i svá zvířata. Kam se vydají, když bude všude jen písek? Naštěstí už lidé podnikají kroky, aby rozšiřování pouští zabránili. ▼

LÁKADLO PRO LIDI

Už i v pouštích existují **obrovská města**, například Las Vegas či Dubaj. Více měst, více lidí – to znamená jediné: ubývá půdy i vody. Lidé, kteří lehkomyšlně jezdí po poušti auty, mohou zničit domovy některých zvířat, například lišky velkouché. Lidi lákají i poklady, které pouště ukrývají – zásoby ropy, zlata a zemního plynu. Staví proto doly, aby se k vzácným látkám dostali. Jenže tím narušují přirozené prostředí a škodí půdě, zvířatům i rostlinám. ◀

DĚKY PRASTARÉ
TECHNICE ZAI
VYSÁZÍME NOVÉ
STROMY.

DOMORODCI A PŘÍSTĚHOVALCI

Stav pouští ovlivňují také **dovezená** zvířata a rostliny. Mohou v nové zemi napáchat pěknou paseku. Původní druhy zvířat žijí v tamním prostředí v harmonii, jsou mu přizpůsobena a využívají jej k užítku všech. Nově příchozí můžou tento pořádek narušit, a dokonce změnit ráz krajiny. Poušť mohou přeměnit na step, některým zvířatům ujídat jídlo, vytlačit je z jejich území anebo je dokonce nadměrně lovit. ◀

JAK POUŠTÍM POMOCI?

Lidé se různými způsoby zasazují o to, aby pouště zůstaly ve své přirozené podobě a dál se nerozšiřovaly. Jedním z nápadů je takzvaná **Velká zelená zeď**. Na jihu africké Sahary má být vysázen pás stromů, který bude chránit půdu. Spadané listí poslouží jako kompost, který půdu zúrodní. Jiné země budují zavlažovací systémy. Zajímavý je i nápad, který využívá solární panely – vždyť slunce je na poušti dostatek. Města by získala velké množství energie a pouště by neměly utrpět. ▲

VÝPRAHLÍ DRSŇÁCI

KOHO SE ZMĚNY DOTKNOU?

ADAX NÚBIJSKÝ

Adax, zvláštní druh pouštní antilopy, je v Saharské poušti jako doma. Bohužel už jich v přírodě nenajdete tolik, co dříve. Adaxové s nástupem noci putují ve stádech za potravou. Nejsou to žádní rychlí běžci, jsou stavění na dlouhé tratě. To však nahrává do karet pytlákům, kteří je loví pro maso a kůži. Stoupající teploty a sucho jim situaci ještě ztěžují. Naštěstí se jim daří v **zajetí**, snad se tedy podaří jejich populace obnovit i v divočině. ▶

LIŠKA VELKOUCHÁ

Lišky žijící ve středu Ameriky to opravdu nemají jednoduché. A přitom jsou pro místní ekosystém velice přínosné: dbají na to, aby se tu nepřemnožili hlodavci, přispívají k místnímu koloběhu života a dotvářejí krajinu. Jenže lidé jim jejich přirozené území mění: zakládají pole, staví silnice, domy, dokonce i solární panely. Nežrídka se stává, že neomalený řidič, který sjede z cesty, liškám zničí nory. ◀

KLOKÁNEK GILBERTŮV

Pohleďte na toho nejvzácnějšího **vačnatce** na světě! Poslední populaci najdete v Austrálii na jednom jediném místě. Už jednou měl namále kvůli divokým kočkám a liškám, když tu jej v roce 1994 znovu objevili. Místní dávají pozor, aby se nic podobného znovu nestalo. Hrozbou pro něj však jsou možné požáry. Klokánci se před nepřáteli schovávají v hustém porostu; kdyby kvůli horku vypukl požár, už bychom ho nikdy více spatřit nemuseli. ▶

OREL BĚLOHLAVÝ

S orlem je to jako na houpačce. V minulosti počty orlů klesly kvůli jedovatému **postříku**, který se jim dostával do těla. Jakmile byl zakázán, byl orel prohlášen za zachráněného. Dnes je ohrožuje pytláctví, srážky s auty a elektrickým vedením, ale hlavně: **olovo**. Když si orel pochutná na mršině, zastřelené olověnou kulkou, dostane se mu olovo do těla a otráví jej. Olověné nábojnice chtějí lidé zakázat, aby orlů zbytečně neubývalo. ◀

DLOUHONOSÝ NETOPÝR

Tyto krasavce najdete u kaktusů v oblastech Mexika a Ameriky. V noci vylétají ze svých jeskyní, aby se nacpali lahodným nektarem. Svým hodováním přispívají k udržení zdravé populace rostlin: opylovávají některé kytky, roznášejí semínka ovoce, a zajišťují tak růst nových rostlin. Někteří lidé však jejich přínosu nedbají: ruší je při odpočinku, a dokonce ničí rostliny, na kterých hodují. Naštěstí pro netopýry se lidé rozhodli je chránit. Hurá! ▼

POTŘEBUJU SVÁČU!

UF, TO BYLO O FOUS!

POJĎME RADŠI NĚKAM, KDE JE BEZPEČNO.

ŽELVA AGASSIZOVA

Želvy žijí v pouštních oblastech Ameriky a Mexika už tisíce let, v poslední době se jejich počty ale snižují. Mohou za to lidé i změny klimatu. Někteří si je i přes přísný zákaz nosí domů, jiní nedávají pozor při řízení. A stále stoupající teploty ohrozí i ty nejdrsnější drsňáky. **Období sucha**, kdy nic neroste, by pro želvy bylo velmi obtížné: jedí téměř výhradně místní traviny. Želvy se však mohou zaradovat: lidé jim zařizují útočiště, aby je zachránili. ◀

POUŠTNÍ ROSTLINY

V Čivavské poušti na pomezí Ameriky a Mexika rostou všelijaké zvláštní rostliny, které jinde nenajdete. I ony jsou v nebezpečí. Ohrožují je motýli; přesněji řečeno, jejich nepřítomnost. Monarcha stěhovavý každý rok urazí předlouhou cestu na své zimní stanoviště v Mexiku. Po cestě stihne opylovat různé druhy rostlin včetně kaktusů. **Kaktusy** jsou pro místní prostředí nezbytné: poskytují jídlo a přístřešek mnohým zvířatům a lidé je často využívají k léčení. Pokud se změní klima, může to mít na motýlí putování obrovský dopad. ►

